

Handläggare
Magdalena Möne
08-508 26 247

Till
Trafiknämnden
2020-10-15

Handlingsplan för biologisk mångfald i Stockholms stad. Redovisning av miljöförvaltningens förslag till handlingsplan för biologisk mångfald. Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

1. Trafiknämnden godkänner kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.
2. Ärendet justeras omedelbart.

Gunilla Glantz
Förvaltningschef

Bengt Stenberg
Avdelningschef

Elisabeth Rosenquist
Enhetschef

Sammanfattning

Kontoret har fått ”Handlingsplan för biologisk mångfald. Redovisning av miljöförvaltningens förslag till handlingsplan för biologisk mångfald” på remiss av kommunstyrelsen för yttrande senast 2020-10-06.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har i kommunfullmäktiges budget fått i uppdrag att ta fram en handlingsplan för biologisk mångfald. Den strategiska samordningsgruppen för grönare Stockholm har varit styrgrupp för arbetet.

Trafikkontoret
Stadsmiljö

Fleminggatan 4
Box 8311
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 26 247
Växel 08-508 27 200
magdalena.mone@stockholm.se
trafikkontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
start.stockholm

Handlingsplanen anger inriktningen för stadens arbete med att skydda och främja biologisk mångfald, samt redogör för förutsättningarna i Stockholm, viktiga aktörer som är centrala för arbetet och beskriver behovet av biologisk mångfald både lokalt och kopplat till de globala målen.

Trafikkontoret ställer sig positiv till att målen avseende biologisk mångfald i miljöprogrammet konkretiseras genom en handlingsplan. Kontoret tycker att strategierna är väl valda, väl formulerade och genomförbara. Kontoret anser att insatserna som beskrivs i handlingsplanen kommer att stärka stadens arbete och göra stor nytta för den biologiska mångfalden.

Miljöförvaltningen föreslår i handlingsplanen att trafikkontoret tar initiativet i staden och ansvaret för genomförande inom den egna organisationen till ett antal föreslagna angelägna insatser. Kontoret har i stort en struktur som svarar upp mot vad som krävs för att ta önskade initiativ och sitt delade ansvar för de föreslagna angelägna insatserna.

Trafikkontorets bedömning är att föreslagna insatser ligger inom trafikkontorets uppdrag vad avser implementering av miljöprogrammet för 2020-2023. Konkretiseringsnivån i handlingsplanen tydliggör att en finansiering av arbetet kommer vara en av de viktigaste frågorna för implementering. Handlingsplanen pekar inte ut vilken förvaltning eller vilket bolag som ska finansiera implementeringen. I ett scenario där trafikkontoret finansierar sin del av genomförandet av föreslagna insatser kommer kontoret behöva utreda och analysera i vilka processer kontoret kan göra störst skillnad med sina insatser för den biologiska mångfalden. Utifrån analysen kommer slutsatser kunna göras kring ifall enklare justeringar av processer krävs inom ordinarie budgetramar eller om ny finansiering är nödvändig.

Remissen

Kontoret har fått ”Handlingsplan för biologisk mångfald. Redovisning av miljöförvaltningens förslag till handlingsplan för biologisk mångfald” på remiss av kommunstyrelsen för yttrande senast 2020-10-06. Trafikkontoret har fått förlängd svarstid till 2020-10-15. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har i kommunfullmäktiges budget för 2020 fått i uppdrag att ta fram en handlingsplan för biologisk mångfald. Strategiska samordningsgruppen för Grönare Stockholm har varit styrgrupp för arbetet under ledning av stadsträdgårdsmästaren.

Handlingsplanen anger inriktningen för stadens arbete med att skydda och främja biologisk mångfald, samt redogör för förutsättningarna i Stockholm, viktiga aktörer som är centrala för arbetet och beskriver behovet av biologisk mångfald både lokalt och kopplat till de globala målen. Planen är tänkt att vara ett viktigt verktyg för ett systematiskt arbete inom området biologisk mångfald på längre sikt.

Fem strategier presenteras som syftar till att konkretisera hur stadens olika kontor och nyckelinstanser ska samarbeta i relation till etappmålen i miljöprogrammet om biologisk mångfald, samtidigt som målen för bostadsförsörjningen prioriteras med hög genomförandetakt. Handlingsplanen är också ett led i arbetet med att nå stadens Vision 2040 som anger att stadens grönområden ska vara tillgängliga och trygga med en rik biologisk mångfald och smarta ekosystemtjänster som gör staden väl rustad för ett förändrat klimat.

De fem strategierna i handlingsplanen är:

1. Lyft fram prioriterade arter och naturkvalitéer
2. Uppmärksamma biologisk mångfald i stadens processer
3. Genomför ekologiska förstärkningsåtgärder
4. Utveckla kunskap och kommunikation
5. Utveckla verktyg som underlättar samverkan och genomförande

Handlingsplanen tar upp behovet av ny kunskap, vilken ansvarsfördelning som behövs och hur samverkan ska ske internt och externt. Som förutsättning för en lyckad implementering föreslås geografiskt kopplade åtgärdsprogram. En lista med verktyg som finns idag eller som behöver utvecklas ligger med som bilaga.

Ansvar

Till strategierna och kapitlen i handlingsplanen har exempel på angelägna insatser tagits fram. Till dem hör en ansvarsfördelning där en förvaltning får en föreslagen roll:

- Huvudansvar anges där det finns ett naturligt sådant kopplat till reglemente eller budgetuppdrag.
- Initiativtagare anges där någon behöver hålla ihop ett arbete och se till att det blir av, men där huvudansvar saknas.
- Ansvar i övrigt innebär att alla ansvarar för att insatsen utförs inom den egna organisationen.

Trafikkontorets föreslås ta rollen som initiativtagare inom strategin 2. *Uppmärksamma biologisk mångfald i stadens processer.*

Trafikkontoret föreslås ta initiativet till att utveckla gemensamma arbetssätt för att gynna biologisk mångfald, till exempel inom årliga parkinvesteringar, andra satsningar på kommunalt ägd mark eller kommunala investeringar i samband med exploatering. Inom samma strategi har trafikkontoret föreslagits ta initiativet till att förtydliga i de lokala parkplanerna hur naturvärden och biologisk mångfald kan gynnas.

Under samma strategi har trafikkontoret tilldelats rollen som initiativtagare för att ta fram en gemensam kravspecifikation för upphandling av skötselentreprenörer gällande naturhänsyn och naturvård.

Miljöförvaltningen har i handlingsplanen föreslagit att trafikkontoret, på annan förvaltnings initiativ, tar ansvar inom den egna organisationen för att kartlägga förekomst av invasiva arter och utreda hur staden bör hantera invasiva arter.

På samma sätt föreslås kontoret ta del av områdesplanering, ta fram och utveckla befintliga och nya verktyg och i LÅP-projekt eftersträva multifunktionella lösningar.

Vad avser driftfrågor föreslår miljöförvaltningen att trafikkontoret, igen på annan förvaltnings initiativ, tar ansvar inom den egna organisationen att tydliggöra och specificera skötselbehov för att upprätthålla biologisk mångfald i samband med investeringar på kommunalt ägd mark och vatten, uppmärksamma skötselbehov av värdefulla naturområden utanför naturreservaten genom att göra en behovsinventering som underlag för nya skötselplaner, ta fram naturvärdesinventeringar och landskapsekologiska analyser för vattenmiljöer som underlag vid förändringar i strandområden.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom trafikkontoret.

Trafikkontorets synpunkter

Kontoret ser det som positivt att en handlingsplan för biologisk mångfald tas fram. Stockholm har som mål att bygga 140 000 bostäder fram till 2030 vilket gör att biologisk mångfald och ekosystemtjänster behöver värnas och utvecklas.

Dokumentet innehåller relevant information om den biologiska mångfaldens status i Stockholm, varför frågan är viktig och vad som behöver göras för att upprätthålla en hög biologisk mångfald.

Generellt anser kontoret att strategierna är väl valda, tydligt formulerade och genomförbara. De angelägna insatserna är också väl valda och kommer om de genomförs i tänkt omfattning få positiva effekter för den biologiska mångfalden. Nedan följer kontorets synpunkter på de specifika strategierna i handlingsplanen.

1. Lyft fram prioriterade arter och naturkvalitéer

Strategin innehåller relevant information om betydelsen av Stockholms naturkvalitéer för den biologiska mångfalden. En prioritering av vilka naturkvalitéer Stockholm ska fokusera på presenteras i kapitlet. Representativa arter för de prioriterade naturkvaliteterna lyfts fram. Det saknas exempel på angelägna strategier eller förslag på ansvarsfördelning till den här strategin vilket kan uppfattas som inkonsekvent och gör att kapitlet inte fungerar fullt ut som en strategi. Hur den här strategin berör trafikkontoret är oklart.

2. Uppmärksamma biologisk mångfald i stadens processer

Strategin tar upp att det är viktigt att frågan om biologisk mångfald lyfts fram tidigt i stadens processer. Strategin omfattar även miljöövervakning, skötsel och upphandling. Av de processer som räknas upp i strategin är trafikkontoret framför allt idag berört av fysisk planering och exploatering och investeringar i befintliga blå- och grönytor. Handlingsplanen kommer om den genomförs fullt ut innebära att trafikkontoret berörs i högre omfattning av åtgärdsarbetet för god vattenstatus och upphandling som berör biologisk mångfald.

Trafikkontoret tycker det är positivt och ser att det finns förutsättningar för att arbeta mer med mångfunktionella lösningar. För att undvika ytterligare fragmentering och onödig påverkan på ytor som levererar många ekosystemtjänster krävs det att staden utnyttjar redan exploaterade ytor. När trafikkontoret rustar upp parker, gator och torg kan ytornas förutsättningar att hantera dagvatten, skyfall och extrem värme förbättras. Den biologiska mångfalden kan stärkas med träd i gaturummet och inom gröna ytor på gatemark (så kallade gatugröna ytor).

3. Genomför ekologiska förstärkningsåtgärder

Strategin innebär att blågrön infrastruktur värnas i samband med Stockholms stadsutveckling. Kärnområden stärks för att säkra spridningsfunktioner. Svaga länkar i infrastrukturen identifieras så att åtgärder kan planeras. Strategin är viktig som underlag för prioritering av åtgärder. Som exempel kan parkinvesteringsmedel riktas till svaga länkar och därmed bidra i någon omfattning. Bra och relevant kartmaterial kan underlätta arbetet med områdesplanering och arbete med mångfunktionella ytor. Trafikkontoret vill särskilt betona vikten av att materialet integreras i processer och är lättillgängligt. Trafikkontorets olika specialister använder olika kartdata beroende på funktion och använder sällan eller aldrig andra specialisters kartdata. Vid integrering av verktyg och spridning av nya kartdata påverkar det möjligheten att nå ut till alla inom organisationen på ett effektivt sätt.

4. Utveckla kunskap och kommunikation

Strategin innebär att kunskapen om vilka effekter olika beslut får för den biologiska mångfalden ökar. Detta är viktigt inte minst för trafikkontoret, vars verksamhet till stor del berör hårdgjorda ytor men genom dessa har en indirekt påverkan på den biologiska mångfalden. Exempel på indirekt påverkan är hur avrinningen från hårdgjorda ytor påverkar recipienten. Trafikkontoret har också en direkt påverkan på den biologiska mångfalden bland annat genom övergripande ansvar för parker och naturmark, ansvaret för de kommuncentrala parkerna samt reservaten i Järvaområdet, tillståndsverksamhet och investeringsansvar för gatugröna ytor. Det är viktigt att de verktyg som finns och utvecklas får rätt spridning och når ut till alla verksamheter som påverkar de naturtyper som utgör förutsättningar för biologisk mångfald, direkt och indirekt. En analys av vilka verksamheter inom trafikkontoret och hur de påverkar den biologiska mångfalden kan behöva göras inom ramen för denna strategi.

5. Utveckla verktyg som underlättar samverkan och genomförande

Strategin innebär att digitala verktyg och underlag för att arbeta med biologisk mångfald utvecklas och tillgängliggörs för alla berörda inom staden. Trafikkontoret anser att det finns mycket och bra kartmaterial tillgängligt i staden. Förenklade användargränssnitt, underlättad sökning och förklaringar till informationen på kartorna kan bidra till att fler använder materialet och oftare.

Trafikkontorets synpunkter på tilldelat ansvar

Trafikkontorets bedömning är att föreslagna insatser ligger inom trafikkontorets uppdrag vad avser implementering av miljöprogrammets för 2020-2023. Handlingsplanen är ett första steg i en konkretisering av miljöprogrammets mål för biologisk mångfald.

Genom konkretiseringen anser trafikkontoret att det framgår att en finansiering av arbetet kommer vara en av de viktigaste frågorna för implementering. Handlingsplanen pekar inte ut vilken förvaltning eller vilket bolag som ska finansiera implementeringen. I ett scenario där trafikkontoret finansierar sin del av genomförandet av föreslagna insatser kommer kontoret behöva utreda och analysera i vilka processer kontoret kan göra störst skillnad med sina insatser för den biologiska mångfalden. Utifrån analysen kommer slutsatser kunna dras om ifall enklare justeringar av processer krävs inom ordinarie budgetramar eller om ny finansiering är nödvändig. Som exempel pekade tjänsteutlåtandet för en eventuell etapp 4 av Grönare Stockholm ut biologisk mångfald som en av prioriteringsgrunderna. Andra exempel kan vara att:

- beskriva ett eventuellt ökat medelsbehov i fleråringen.
- ansöka om centrala klimatinvesteringsmedel för multifunktionella lösningar där klimatinvesteringen även bidrar till den biologiska mångfalden.
- att inom ordinarie budget arbeta med mångfunktionalitet i reinvestering och investeringsprojekt.

I stort har kontoret inga invändningar mot den föreslagna ansvarsfördelningen och anser att kontoret har förutsättningar för att ta tilldelat ansvar och initiativ. Samtidigt är det viktigt att påpeka att kontoret sällan har ensam rådighet över insatserna, utan ett aktivt arbete med samverkan kommer att krävas för att nå handlingsplanens mål och stärka den biologiska mångfalden. Vidare kommer en diskussion att krävas om vilka åtgärder som bör prioriteras för att nå mesta möjliga nytta. Denna diskussion blir särskilt viktig för att möjliggöra att insatserna kan rymmas inom nämndens befintliga budget.

Det är viktigt för en implementering att relevant information når ut inte bara till redan invigda. Inom utveckling av verktyg behöver ett arbete göras för att viktiga data och arbetsunderlag som berör biologisk mångfald når ut till alla inom staden som direkt eller indirekt påverkar de naturtyper som utgör en förutsättning för den biologiska mångfalden. En analys av vilka verksamheter inom

trafikkontoret som påverkar den biologiska mångfalden behöver göras så att en relevant prioritering av medel kan göras.

Kontoret ser också behovet som uttalas i planen av rätt skötsel av naturmark och behovet av relevanta skötselplaner. Skötsel av de naturtyper som är en förutsättning för den biologiska mångfalden kommer krävas för en lyckad implementering av handlingsplanen. Kontoret ser att en genomlysning av tillgängliga medel för drift av naturmark behövs, särskilt i relation till de olika stadsdelarna som har ett stort ansvar i frågan. Kontoret anser att skötselplaner i första hand ska tas fram där finansiering av drift kan avsättas.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår trafikkontoret att trafiknämnden godkänner detta tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.

Slut

Bilagor

1. Handlingsplan för biologisk mångfald i Stockholms stad